

Markmið og áherslur í byggðamálum fyrir árin 2018–2024

A. Aðgengi að þjónustu.

- a. Öll heimili og vinnustaðir eigi kost á tengingu við ljósleiðara eða háhraðanet árið 2020.
- b. Stuðlað verði að því að verslun á dreifbýlum svæðum, fjarri stórum þjónustukjörnum, verði viðhaldið. Jafnframt verði skoðað hvernig netþjónusta geti nýst sem verslunarmáti.
- c. Aðgengi landsmanna að grunnþjónustu verði jafnað og kostnaður við að sækja afþreyingu til höfuðborgarinnar verði lækkaður.
- d. Net almenningssamgangna á landinu öllu verði skilgreint og reglur mótaðar um niðurgreiðslu fargjalda.
- e. Hvatt verði til notkunar fjölbreyttra sjálfbærra samgöngumáta, svo sem göngu og hjólreiða.
- f. Orkukostnaður heimila verði jafnaður, starf efti við uppsetningu á varmadælum og hugað að nýtingu lífræns úrgangs til orkuvinnslu.
- g. Áfram verði unnið að þróun dreifnáms á framhaldsskólastigi.
- h. Grunngerð fræðsluneta og símenntunarstöðva verði eflt með það að markmiði að bæta tæknilegan útbúnað stöðvanna, aðstöðu til fjarnáms og aðgengi að námsráðgjöf og að auka getu stöðvanna til að mæta þörfum nemenda fyrir þjónustu.
- i. Tekið verði tillit til ólíkrar stöðu einstakra aðila sem koma að framhaldsfræðslu á landsbyggðinni, m.a. hvað varðar grunngerð stöðvanna og nauðsyn dreifðrar þjónustu.
- j. Börn og ungmenni fái aðgang að menningu og listum óháð búsetu og efnahag, svo sem með auknu framboði á vönduðum og fjölbreyttum listviðburðum.
- k. Sveitarfélög og landshlutasamtök þeirra verði hvött til að skoða möguleikana á því að styrkja rekstur safna, setra og sýninga með sameiningu eða samrekstri.
- l. Heilbrigðis- og velferðaráætlanir fái þinglega meðferð sem opinberar áætlanir. Grunnþjónusta heilbrigðis- og velferðarþjónustu verði skilgreind sem og hvernig réttur landsmanna til hennar verði tryggður óháð búsetu. Heilbrigðisáætlanir lýsi glögglega fyrirhuguðum starfsháttum og samstarfi heilbrigðisstofnana.
- m. Mótuð verði stefna um opinbera þjónustu með það að markmiði að íbúar landsins, óháð búsetu, njóti sama aðgengis að grunnþjónustu.
- n. Öruggir sjúkraflutningar um land allt verði tryggðir.

B. Tækifæri til atvinnu.

- a. Fjármunir verði tryggðir til framkvæmda á tillögum í samgönguáætlun, einkum hvað varðar innanhéraðsvegi, tvíbreiðar brýr og öruggar samgöngur á grundvelli vinnu- og þjónustusóknarsvæða og stækkunar þeirra.
- b. Flutnings- og dreifikerfi raforku mæti þörfum atvinnulífs og almennings alls staðar á landinu hvað varðar flutningsgetu og öryggi við afhendingu og kostir smávirkjana verði kannaðir.
- c. Stuðlað verði að notkun á vistvænni orku í stað jarðefnaeldsneytis.
- d. Tryggðir verði fjármunir til uppbyggingar og viðhalds ferðamannastaða með gjaldtöku og breytti skiptingu á skatttekjum þannig að hlutur sveitarfélaga verði meiri.

e. Tryggður verði byggðalegur árangur af úthlutun byggðakvóta.
f. Bændum verði auðvelduð kynslóðaskipti í landbúnaði og að bregðast við kröfum um bættan aðbúnað bústofns með lánum á viðráðanlegum kjörum.
g. Veitt verði betra aðgengi að fjármagni til nýsköpunar.
h. Aðstöðumunur á millilandaflugvöllum verði jafnaður.
i. Opinberum aðilum verði falið að skilgreina störf og auglýsa þau án staðsetningar.
j. Metnir verði kostir þess að staðsetja nýja starfsemi á vegum ríkisins utan höfuðborgarsvæðisins.
k. Stuðlað verði að aukinni fullvinnslu afurða í héraði.
l. Áfram verði unnið að því að efla skapandi greinar sem vaxandi atvinnuveg á Íslandi.
m. Ríki og sveitarfélög vinni að því að auka möguleika listamanna til búsetu um allt land og skapi skilyrði til atvinnustarfsemi á sviði lista á öllu landinu.
n. Unnin verði stefnumótun og skilgreining á hlutverkum menningarmiðstöðva og sambærilegra stofnana á landsvísu líkt og gert er í nágrannalöndunum.
o. Gætt verði að misræmi milli þarfa atvinnulífs og framboðs háskólamenntaðra, eða svokölluðu færnimisræmi.
p. Skógrækt verði efld sem atvinnugrein með áherslu á landshlutaáætlanir í skógrækt og þróun nýtingar skógarafurða.
C. Sjálfbær þróun byggða um land allt.
a. Mótuð verði höfuðborgarstefna sem skilgreini hlutverk Reykjavíkur fyrir byggðaþróun í landinu og stöðu hennar á landsvísu og gagnvart erlendum borgum.
b. Verkefninu „Brothættar byggðir“ verði haldið áfram.
c. Lögð verði til breyting á lögum um almennar íbúðir sem geri ríki og sveitarfélögum mögulegt að veita einstaklingum stofnstyrki til að byggja íbúðarhúsnæði á svæðum þar sem misgengi byggingarkostnaðar og söluverðs er mikið.
d. Skoðaðir verði kostir þess að nýta námslánakerfið og önnur kerfi sem hvata fyrir fólk til að setjast að í dreifðum byggðum.
e. Þjónusta við innflytjendur verði aukin og skilyrði þeirra til aðlögunar bætt vegna mikillar fyrirsjáanlegrar fjölgunar þeirra á næstu árum.
f. Stutt verði við nýsköpun og tæknipróun í velferðarþjónustu um land allt.
g. Starfsemi fjölmiðla utan höfuðborgarsvæðisins verði efld.
h. Háskólar leggi áherslu á fjölbreytt framboð námsleiða í fjarnámi. Háskólar eflí enn frekar samstarf sitt um sameiginlegar prófgráður svo að nemendum gefist fleiri tækifæri til að setja saman nám sitt að eigin vali.
i. Unnið verði nánar úr samanburðarhæfum rannsóknum á högum, líðan og aðstæðum barna og ungmenna fyrir alla landshluta.
j. Tryggt verði að íþróttafélög sem hafa um lengstan veg að fara hafi mest vægi við úthlutun ferðastyrkja til íþróttta.
k. Íþróttaiðkun verði efld þannig að allir hafi jafna möguleika til að taka þátt í viðurkenndum mótm.
l. Aðferðafræði vegna sóknaráætlana verði þróuð áfram og byggð á virku samráði og samvinnu sveitarfélaga og samvinnu þeirra og ríkisins í gegnum stýrihóp Stjórnarráðsins um byggðamál og landshlutasamtök sveitarfélaga.

- m. Sveitarfélög á hverju svæði sóknaráætlana verði hvött til samstarfs um gerð svæðisskipulags til að marka sameiginlega stefnu um málefni sem varða sameiginlega hagsmuni innan landshlutans. Sveitarfélögin eru jafnframt hvött til að skilgreina meginkjarna í hverjum landshluta og vinnusóknar- og þjónustusvæði þeirra. Í stefnumörkun fyrir eða innan landshluta verði fjallað um loftslagsbreytingar, möguleg áhrif þeirra, aðlögun og mótvægisáðgerðir, t.d. í svæðisskipulagi, þar sem m.a. verði horft til þess að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda tengdri atvinnugreinum í héraði og breytri landnotkun, svo sem með endurheimt votlendis eða annarra vistkerfa og bindingu í jarðvegi og gróðri eða með aðgerðum til vitundarvakningar meðal íbúa og gesta.
- n. Unnar verði upplýsingar um þróun borgarsvæða á landinu, samanburðarhæfar við upplýsingar um erlend borgarsvæði, til grundvallar fyrir stefnumótun fyrir höfuðborgarsvæðið og aðra landshluta.
- o. Fræðilegar rannsóknir á sviði byggðamála verði efldar til grundvallar allri stefnumótun.
- p. Þátttaka í alþjóðlegu samstarfi á sviði byggðamála sé virk, svo sem á vettvangi NORA, Nordregio, norðurslóðaáætlunar Evrópusambandsins og ESPON.
- q. Matvælaframleiðslu verði viðhaldið sem víðast um landið.